

Maria Brás
Ferreira

VERSOPOLIS

POÉZIECENTRUM

1998

PORTUGAL

Maria Brás Ferreira

Nederlandse vertaling

Harrie Lemmens

Engelse vertaling

James Topham

VERSOPOLIS

POËZIECENTRUM

Maria Brás Ferreira

Maria Brás
Ferreira

7	Zee aan zee
9	Sea to Sea
11	Mar A Mar
13	<i>Het doek van de ochtend gaat op en</i>
14	<i>The morning's curtain rises</i>
15	<i>Ergue-se a cortina da manhã</i>
16	<i>Je glimlach trekt wijd open</i>
17	<i>A clearing opens in your smile</i>
18	<i>Abre-se uma clareira no teu sorriso</i>
19	Weer worden
20	Volver
21	Volver
22	<i>Je hebt kamers die gangen zijn</i>
24	<i>There are rooms that are corridors</i>
26	<i>Há salas que são corredores</i>

28	<i>De dagen vliegen voorbij</i>
29	<i>Days race by</i>
30	<i>Os dias correm velozes</i>
31	Huwelijksnacht
32	Wedding Night
33	Noite de Núpcias
34	After-hours
35	After-hours
36	After-Hours
37	Lorca door Bulerías
38	Lorca for Bulerías
39	Lorca por Bulerías
40	Jasmijn
41	Jasmin
42	Jasmin

Zee aan zee

Als kind lag ik op het strand vaak urenlang na te denken over hoe het op de bodem van de zee zou zijn. Of ik daar zou kunnen leven volgens de wet van de vissen – van de kleinste

tot de grootste – en van alle schepsels die ik zou verzinnen om

mijn poppenhuisjes mee te vullen. Maar om een trieste, onbekende reden moest, wilde ik diep in de oceaan kunnen wonen, een

of andere drijvende, majestueuze God kiezen voor de

dood van een van de twee: ik of alle dieren die waren geboren in de zee (en die precies om die reden niet wisten hoe mooi

de zee was).

De kunst sterft op het strand. Het genot overweldigt.

God zal mooie dingen nooit opmerken, want Hij is overal, dat wil zeggen, Hij was er altijd al en wordt altijd weer geboren, zonder benen om over elkaar te slaan of armen om een prille, brutale, of zelfs roerende liefde te koesteren tot het wonder wegebt op de voorgeschreven uren.

God begint op het strand. Hij sterft van genot: artistiek vakmanschap.

Ik verkies afgelegen beschutte plekjes, waar God zich niet op waagt en waar je je alleen maar eindeloos dingen kunt verbeelden (de beelden onscherp, dunne vliesjes verveelde wellust). Aan je handen de helderheid van de horizon geven, en aan je ogen de geheel en al vage kleur van de verte. Dat is uiteindelijk wat wij zijn: onbeduidende spleetjes, preventieve onrust, de ademtocht van een voorvoelde waarheid, de schuilplaats in het wachten dat gekneveld wordt door de schreeuw.

Ik heb onafgebroken op mezelf gepast bij mijn ingewikkelde acrobatiek van zwemmen in de lucht en over de grond scheren, in de hoop

te voelen zonder pijn, te weerstaan aan de weerstand. Ik heb altijd waterwoorden aan mijn voeten willen geven – de verbinding bewonen, mikken op de rumoerige onderbreking van de kortstondigheid.

De zee blijft en en public sterf ik zo, met houden van zijn afgronden, zee aan zee, opdat ik tot slot zijn onstuimige dierenwereld overhoud, zonder echte liefde, alleen maar gemaaktheid. Ik kom er als overwinnaar uit

en er schuilt hier geen lafheid in die je niet schoonheid en onthutsing zou kunnen noemen.

Hopelijk blijven wij mensen leven maken bij het water, opdat we dat beter en langduriger in ons bezit houden. Vanuit de verte de dagen in de laatste duik – zo bevat een zonnestilstand de schat van het hele jaar.

Sea to Sea

When I was young, many hours on the beach made me think about what the bottom of the ocean was like. If I could live there by the fish' laws – from the smallest

to the largest ones – and the creatures I would go to the lengths of

making up to help set up girlish plays. However, for sad and unknown reasons, to inhabit the ocean depths,

some God, floating and majestic, was made to choose

between one of two deaths: either mine or that of all the creatures born in the sea (who, for that reason, had no idea how beautiful

the sea was).

Art dies on the beach. Joy breaks out.

God will never know about beautiful things, because he is everywhere, that is, he was always born, is always being reborn, with no legs to cross or arms to love a tenuous love, insolent, or even pathetic, until the miracle perishes at the appointed hour.

God begins on the beach. He dies of joy: artistic expertise.

I prefer the secluded places, where God won't wander and from where one can just imagine, infinitely (the trembling images, thin membranes of voluptuous boredom). Giving one's hands the clear touch of the horizon, and eyes the entirely diffuse colour of distance. In the end, it shall be what it is and what we are: tiny apertures, pre-emptive disquiet, the blown withdrawal of a perceived truth, the shelter imposed on the wait, gagged by screaming.

I continually got along with the help of my complicated acrobatics, swimming in the air, flying close to the ground, in the hope of feeling without hurting, resisting resistance. I preferred to raise the hydrogenic words up to my feet – inhabit the composition, aiming at the clamorous interruption of brevity.

The sea remains, and I publicly die thus, loving its precipices, sea to sea, that at last all its untamed fauna remains for me, with no unique tenderness, only affectation. I leave victorious, and there will be no cowardice in this that cannot be called beauty or breed.

Let's hope we go on, we, people, making a life for ourselves by the water, so that we can own it better and longer. From afar, the days in the last dive – thus a solstice keeps the treasure of the whole year.

Mar A Mar

Quando pequenina, muitas horas na praia me tomavam em pensamentos sobre como seria o fundo do mar. Se lá poderia viver conforme a lei dos peixes – dos mais miúdos aos

mais graúdos – e das criaturas que trataria de inventar para

melhor montar os teatros de menina. Todavia, por triste e desconhecida razão, para habitar as profundezas oceânicas, um

Deus qualquer, flutuante e majestoso, era obrigado a escolher

a morte de um dos dois: ou eu ou todos os bichos que nasceram no mar (e que, por isso mesmo, não sabiam como era

bonito o mar).

Morre a arte na praia. Irrompe o gozo.

Deus nunca perceberá de coisas bonitas, pois está em toda a parte, isto é, nasceu sempre, está sempre a nascer de novo, sem ter pernas que cruzar e braços para amar um amor débil, insolente, ou mesmo patético, até que o milagre pereça às horas prescritas.

Começa Deus na praia. Falece de gozo: perícia artística.

Eu prefiro os lugares recolhidos, por onde Deus não se aventure e de onde se possa tão-só imaginar, infinitamente (as imagens trémulas, finas membranas de tédio-volúpia). Dar às mãos o toque claro do horizonte, e aos olhos a cor inteiramente difusa da lonjura. Será, no fim, o que é e o que somos: ínfimas brechas, desassossego preventivo, o recolhimento soprado de uma verdade pressentida, o abrigo imposto na espera amordaçada pelo grito.

Amanhei-me continuamente nas minhas acrobacias complicadas,
de nadar no ar, voar rente ao chão, na esperança de

sentir sem magoar, resistir à resistência. Preferi soerguer aos
pés as palavras hidrogénicas – habitar o composto, visar a
interrupção clamorosa da brevidade.

O mar resta, e publicamente morro assim, a amar os seus precipícios,
mar a mar, para que enfim me reste toda a sua fauna
crespa, sem ternura original, só afectação. Saio vitoriosa,

e não haverá cobardia nisto que se não possa chamar beleza
e espécie.

Oxalá continuemos, nós, gente, a fazer vida junto às águas,
para melhor e longamente as possuímos. De longe, os dias
no último mergulho – assim guarda um solstício o tesouro
do ano inteiro.

*

Het doek van de ochtend gaat op en
mijn ogen vechten tegen het licht,
– ze hebben me bijgebracht mijn vrienden
te kwetsen om ze te beschermen.

Wees van één ding zeker: dat er
geen rouw is, gedeukt harnas, gevaarlijk
stil de wapens, zonder de
amputatie van een geliefd lichaamsdeel,
bij voorkeur een dat volkomen nutteloos is.

The morning's curtain rises,
eyes opposing the light,
– I was accustomed to hurting friends to better protect them.
You are certain of this: that
there is no mourning, polished iron, you dangerously
change arms, without the
amputation of a cherished limb,
preferably one of the perfectly useless ones.

Ergue-se a cortina da manhã,
os olhos combatendo a luz,
– habituaram-me a ferir os amigos
para melhor os proteger.
Sois vós certos disto: que
não há luto, chapa batida, perigosamente
mudas as armas, sem a
amputação de um membro querido,
preferencialmente dos perfeitamente inúteis.

*

Je glimlach trekt wijd open. Ik effen de korst van mijn lippen met de lucht die ik vergeten ben vast te houden voor een noodgeval. Effenen, bouwen, slopen. Kalm word ik altijd als ik iets vergeet. Bij een uitbarsting duid ik alles als een kat of tijger. Ik haal het binnen. Jij hamert op de details: het is 'naar binnen', niet slechts 'binnen'. Zo zou het hol zijn. Op die manier, zeg je tegen me, krijg je benen, stappen, als je geluk hebt bokkensprongen. Je moet laten zien dat je van A naar B gaat. Want ja, zo is het wreed genoeg. En zo raken we elkaar vooral om die reden steeds verder kwijt.

Ik geloof niet in omtrekken, maar ik ken het periodiek systeem vanbuiten. Dat geeft me gratis een les. Na te zijn onderwezen, blijft wat valt – viltstift, krijt, houtskool of bloemblad – een les.

A clearing opens in your smile. I level the crust on my lips with the air I forgot to set aside for any old emergency. Levelling, building, collapsing. Calm always comes to me from a forgetting. Erupting, I understand gestures with a catlike instinct. I understand inside. You insist on the details: it's "within", not just "in". That would be hollow. This way, you tell me, there are legs, steps, tumbles, if your luck's in. It is useful to note that you walk from point A to point B. For it is cruelly so. Still, we go on like this, and especially for that reason, losing ourselves.

I don't believe in perimetres, but I memorise the periodic table. It teaches me nothing. Taught, falls persist – felt, chalk, coal, or petal – teachings.

Abre-se uma clareira no teu sorriso. Aplano a crosta dos lábios com o ar que me esqueci de pôr de parte para qualquer emergência. Aplanar, construir, desabar. A calma vem-me sempre de um esquecimento. Em erupção entendo os gestos como um felino. Entendo dentro. Tu insistes nos detalhas: é “para dentro”, não apenas “dentro”. Assim seria oco. Deste modo, dizes-me, há pernas, passos, se for um dia de sorte, cambalhotas. Convém registar que andas do ponto A ao B. Pois assim o é, cruelmente. Continuamos mesmo assim, e sobretudo por esse motivo, a perdermo-nos.

Eu não acredito nos perímetros, mas decoro a tabela periódica. Dá-me a lição de nada. Ensinadas, as quedas persistem – feltro, giz, carvão ou pétala – ensinamentos.

Weer worden

Je schuilplaats verbergen onder zo min mogelijk stof,
de vogels leren om ver weg te vliegen,
woelend in de stoffelijke resten van sterfelijke verwanten,
de herinnering gebruiken en verruilen voor een eerder
schijnbaar vergankelijk heden –
op lange termijn voor de langwerpige klauwen
van de acrobaten.

Intussen ver weg zwemmen en niemand laten zien
hoe onregelmatig.

Op zekere dag de schuilplaats blootleggen, zodat er niets anders
overblijft dan het afgematte, uitgeleefde leegloperslijf.

Altijd wachten op het beste schouwspel,
bovenkomen en de zon wegbergen voordat ze
weer ster wordt.

Volver

Covering the hiding-place with the sparsest of fabrics,
teaches birds to fly wide,
rummaging the mortal remains of perishable relatives,
fondling the memory and exchanging it for a gift
previously misleadingly perishable –
on the delayed sentence, the oblong claws
of the swindlers.

Meanwhile, swimming far away, flaunting irregularity
for no one.

One day, uncovering the hiding-place, so nothing remains
but the weary body, stray, vacant.

Always waiting for the best show,
surfacing and putting away the sun before it
goes back to being a star.

Volver

Cobrir o esconderijo do tecido mais parco,
ensinar os pássaros a voar ao largo,
a remexer nos restos mortais dos familiares perecíveis,
manusear a lembrança e trocá-la por um presente
antes ilusoriamente perecível –
na delonga frase, às oblongas garras
dos saltimbancos.

Entretanto, nadar longe, ostentar pr'a ninguém
a irregularidade.

Certo dia, destapar o esconderijo, para que não reste senão o corpo
extenuado, vadio, baldio.

Esperar sempre o melhor espectáculo,
vir à tona e guardar o sol antes que
volva estrela.

*

Je hebt kamers die gangen zijn,
zoals er atriums zijn die je het eind bieden
en tuinen die suites van vertrapte minnaars zijn geweest
en suites die beweren dat ze versleten kantoren zijn.
En laboratoria

zo vuil, zo vuil, zo vuil.

We brengen steeds maar bordjes en namen aan, en waar het niet aan schort
zijn oude relikwieën, ouder dan de dom, die ene die toen hij nieuw
was, geen dom heette – hooguit domweg de revolutie of de voorzienigheid.
(We kennen de slijtage! Het vreemde dat kan, een vis die oplost,
het besje dar alleen is en slaperig, vol vodden om haar bed heen draait.)

Maar ook al kan het lijken van niet,
en gelukkig durft niemand oude kennis gewoon weg te gooien,
je hebt stranden die monden schroeien en hete koffie die heerlijk is voor
het verhemelte,

Je hebt – dat zie ik met de zekerheid van een jongleur – circussen die
treurig stemmen en doen verlangen naar
de lucht en de benen die ze overeind houden: zo vlamt liefde op voor de
glitterrondjes van de trapezewerkers, grofweg paradoxaal zoals past
bij schoonheid.

Je hebt kinderen die pijn doen als ze hard lachen en hun voet bij toeval in
het oog van hun broer planten,
een van de vijf zoogdieren in huis.

Je hebt honden die bij het eerste zonlicht vallen en je doen verlangen naar
de slaap, de gasvormige ruwheid
van een eenvoudig genot.

Je hebt doortrapte katten met valse poten
met kussentjes die daarom geliefd zijn.

Je hebt broden in de vorm van borsten om te kussen
en je ziet jezelf voor de spiegel het brood verorberen,
als een bebloede slager, zonder erotiek,
zelfs niet in de lome ochtend.

Je hebt kleuren die nooit mateloos afgeven.
Je hebt momenten die bij een ervaren handschrift
de mogelijke fout zijn,
de vlinderpop die de droom aanmoedigt:
vooruit, er is nog het leven, als leven dat er is
dat nog geleefd kan worden.

There are rooms that are corridors,
like there are lobbies that offer us the end,
and gardens that were trodden lovers' suites,
and suites which insist on being worn out offices.
And laboratories which are

filthy, filthy, filthy.

We're going around posting tables and names, and what we don't lack
are old relics, older than the cathedral, which, when it was
young was not a cathedral – perhaps it was “possible”: either revolution
or providence.

(Yes, we know, we know, the erosion! The possible oddity the soluble fish,
the old woman, lonely, sleepy, ragged, circling the bed.)

But, though it may not look like it,
and it's delightful that ancient knowledge is not allowed to be thrown away,
there are beaches that set mouths alight, and piping hot coffee that comforts
the palate,
there are – and I see this with a juggler's certainty – circuses that sadden
and make the airs and legs
that sustain them desirable: love is just this way for the rotund,
flickering trapeze-artists, clumsily paradoxical, in a way that is convenient
to beauty.

There are children who hurt when they laugh loudly and stick any foot in
their brother's eye,

One of the five mammals in the house.

There are dogs that fall at the first ray of sunshine and make us wish
for sleep, the truant brutality
of a simple pleasure.

There are cunning cats with paws that are
malicious pillows and who love each other for that.

There are loaves of bread shaped like breasts to kiss
and we see ourselves before the mirror devouring the bread,
like a bloody slaughterer, with no eroticism
not even in the idle morning.

There are colours that never taint, unbridled by themselves.
There are moments in expert handwriting
where mistakes are possible,
the chrysalis encouraging the dream:
come, there is still life left, like such a life there is
which can still be lived.

Há salas que são corredores,
como há átrios que nos oferecem o fim,
e jardins que foram suítes de amantes pisados,
e suítes que teimam ser escritórios gastos.
E laboratórios

sujos, sujos, sujos.

Andamos afixando tábuas e nomes, e o que não nos falta
é relíquias antigas, mais velhas que a sé, essa que quando foi
nova não era sé – porventura, “se”: a revolução ou a providência.
(Já sabemos o desgaste! O possível insólito, o peixe solúvel,
a velha, só, dormente, cheia de trapos, rondando a cama.)

Mas, podendo parecer que não,
e é regalo que saber antigo se não permite deitar fora,
há praias que incendiam bocas, e cafés fervilhantes que aconchegam
o palato,
há – com certeza de malabarista o vejo – circos que entristecem
e fazem apetecer
os ares e as pernas que os sustentam: assim acontecem os amores
pelas rotundas
trapezistas bruxuleantes, toscamente paradoxais como convém à beleza.
Há filhos que doem quando riem alto e espetam o pé que calhar no olho
do irmão,
um dos cinco mamíferos da casa.
Há cães que tombam ao primeiro raio da manhã e nos fazem desejar
o sono, a brutalidade gazeada
de um simples deleite.
Há gatos astutos de patas com almofadinhas
maliciosas e que se amam por isso.
Há pães em forma de seios para beijar
e vemo-nos ante o espelho devorando o pão,
como um carneiro ensanguentado, sem erotismo,
nem mesmo pela manhã ociosa.

Há cores que nunca se tingem desenfreadas de si.
Há momentos que numa caligrafia treinada
são o erro possível,
a crisálida encorajando o sonho:
anda, resta ainda a vida, como vida que há
que se possa ainda viver

*

De dagen vliegen voorbij
vol bezigheden,
soms flierefluitend vrolijk onbezorgd,
en voor het kantoor moet je 'morgen' zeggen,
alsof je een diepe krater uitgraaft,
een put waarvan de vreemde diepte
aan het eind van de maand
de hypotheek betaalt.

Days race by,
full of chores,
at times dust free, ready, carefree,
and at the building entrances they make us say good morning,
like one who digs a whole crater,
damaging a well whose strange depth
pawns the mortgage
at the end of the month.

Os dias correm velozes,
cheios de afazeres,
por vezes desempoeiramente despreocupados,
e à porta dos edifícios obrigam-nos a dizer bom-dia,
como quem cava uma cratera inteira,
a esgarçar um poço cuja estranha profundidade
penhora a hipoteca
ao final do mês.

Huwelijksnacht

Voor Jorge Luis Borges

Als een vermoeide oude man,
aan tafel onverbeterlijk met zijn rug tegen de muur,
kijk ik naar de straten van Lissabon,
Ik zuig als een spons op wat ik het meest vind lijken
en maak de stappen van anderen kurkdroog door alle
stof dat neerduwrelt van de gladgestreken figuurtjes
die lekkere maar wel chemische geuren uitwasemen.

Het laatste nieuws doet altijd meer pijn
als het leven een luchtspiegeling is
– door een verroeste buis – in een andere middag,
gebalsemd in de betraande ogen van een oude geliefde.
En dan denk je daarover door: hoeveel handen
strelen nu glimmend, als rotte lava zonder bezeerde huid,
de slappe borsten, de gekromde benen, het voorhoofd van een
huiveringwekkende adeldom.

De straten zijn rommelig druk, maar met die stadse wanorde
zijn minnaars maar wat blij die ongehuwde meisjes de naam
van hun familie willen geven,
en intussen schrijf ik – en mijn vingertoppen zwichten voor het verschil
van elke dwaze droom – de hand die ik niet heb gevraagd, de hand
waarop ik 's middags
wachtte, die andere middag,
van het Lissabon van mijn straten,
en die niet meer terugkeert.

Wedding Night

for Jorge Luis Borges

Looking like a tired old man,
at the table incorrigibly placed against the wall,
I look out on the streets of Lisbon.
Like a sponge, I take in what I find most familiar
and I go back on others' footsteps, withered by
taking care of the dust that falls inside the ironed costumes,
that give off odours, chemical, yet pleasant.

The latest news is always the most doleful
when life is a mirage
– through a rusty tube – on another afternoon,
embalmed in the tearful eyes of a former girlfriend.
And then one starts wondering: how many hands
luminously touch, today, like putrid lava without wounded skin,
the saggy breasts, the arched legs, and the brow of terrifying nobility.

The streets are untidy, but in urban untidiness
eager lovers delight themselves in adding their
family's grace
to the single girls,
and, in the meanwhile, I write – and the fingertips give in to the
difference of the silliest of dreams –
the hand I did not surround, the hand I waited for
in the afternoon, on the other afternoon,
of the Lisbon in my streets, and which will not return.

Noite de Núpcias

a Jorge Luis Borges

Com ares de velho cansado,
à mesa incorrigivelmente encostada à parede,
espreito as ruas da cidade de Lisboa.
Como uma esponja tomo o que de mais semelhante encontro
e torno os passos alheios ressequidos de tanto
cuidar o pó que tomba dos figurinos engomados,
que emanam odores químicos, ainda que agradáveis.

É sempre a mais dolente a última novidade
quando a vida é uma miragem
– por um canudo enferrujado – lá noutra tarde,
embalsamada nos olhos lacrimejantes da namorada antiga.
E depois uma pessoa põe-se a pensar: quantas mãos
tocam luminescentes, hoje, como lava pútrida sem pele ferida,
as mamas murchas, as pernas arqueadas, a fronte de aterrorizante nobreza.

As ruas são desarrumadas, mas à desordem citadina
deleitam-se amantes desejosos de acrescentarem a graça de sua família
às meninas solteiras,
e, no entretanto, escrevo – e a ponta dos dedos cede à diferença de cada
sonho mais
tonto – a mão que não cerquei, a mão que esperei
de tarde, na outra tarde,
da Lisboa das minhas ruas,
e que não volta já.

After-hours

Ik heb me gedrild in de leerschool van de gril,
elke draai ontwerpt de ernst van een ander even
fris pad,
nog krachtiger betreden dan het voorafgaande,
en verleent de lang uitgestrekte benen op het matje
de lome traagheid van een lijf in de zon,
de kreukelige jonkvrouw,
een zekere belegen arrogantie: we draaien rond terwijl we denken
dat we verhalen van anderen vertellen
in de stoffige oceaan
van een leeg begrip.

In de *after-hours* verslinden we chocolaatjes,
hangen er duizend druppels port in de hoek
van onze kwijnende mond,
het fruit trilt op de stenen vloer
en we willen daar de aankondiging van de goden in zien,
die pas komen als wij weg zijn,
ver weg,
verwelkt.

After-hours

I disciplined myself at the school of whim,
each turn draws the gravity of another everlasting
path,
sturdier than the former,
and gives legs stretched out on the towel
the leisure of a body under the sun,
the wrinkled maiden,
a certain ancient arrogance: we gather around the pretention
of telling other people's stories
in the dusty ocean
of an uninhabited understanding.

At the after-hours we devour chocolate,
a thousand drops of port hang
from the languorous mouth,
the fruit trembles on the stone floor,
and we try to make this a sign of the gods,
who only arrive when we've parted,
beyond,
ephemeral.

After-Hours

Disciplinei-me na escola do capricho,
cada torno desenha a gravidade de outro trilho
imarcescível,
mais robusto que o precedente,
e dá às pernas alongadas sobre a esteira
o vagar de um corpo sob o sol,
a donzela encarquilhada,
certa arrogância vetusta: orbitamos na presunção
de contar histórias alheias
no oceano polvoroso
de um despovoado entendimento.

No after-hours devoramos chocolates,
pendem mil gotas de vinho do porto no canto
da boca enlanguescida,
os frutos tremem no chão de pedra,
e procuramos fazer disso o prenúncio dos deuses,
que só chegam quando partimos,
além,
marcescíveis.

Lorca door Bulerías

De bruid kijkt door het open raam
in de ontwaakte ochtend van de bruiloft
en de koetsen rijden aan, en het stof wervelt
door de lucht,
en de oude mannen spugen
en de hakken trappen op het goedkope kant.
De bruid is gelukkig,
de bruid denkt dat haar wijk de hele wereld is
en de paarden hinniken de juiste
melodie.
Hoeveel verlangen kan een raam wel niet dragen,
hoe duister, hoe oud en hoe versleten?

Lorca for Bulerías

The bride looks out over the windowsill
on the cunning morning of the big day,
and the dust lingers in
the air,
and the old men hawk
and the heels tread the cheap lace.

The bride is happy,
the bride believes that the neighbourhood is the whole universe
and the horses neigh the right
melody.

How much desire does a windowsill not manage to support
with such darkness, such age, and such decay?

Lorca por Bulerías

A noiva espreita ao parapeito
na manhã esperta do casório,
e as carroças chegam, e o pó luta
no ar,
e os velhos escarram,
e os tacões pisam as rendas baratas.

A noiva está feliz,
a noiva crê que o bairro é o universo inteiro
e os cavalos relinham a melodia
certa.

Quanto desejo não logra um parapeito suster,
com quanta escuridão, quanta idade e quanto ranço?

Jasmijn

Ik deed alsof de doden nog leefden om dichterbij hen te zijn.
Ze zijn dood, het zijn doden en het kunnen niet anders dan doden zijn.
Vechten doe je niet meer met hen.
Het zijn soldaten die gediend hebben in een strijd, maar vergeten zijn
omdat er andere rekeningen moeten worden vereffend.
Vechten doe je nu met het leven.
Het leven dat niet doodgaat, het leven dat alles ondermijnt, een trefzekere start,
    blinde ofschoon radde vingers,
herrezen christussen, als ouders die altijd terugkeren
naar school na de gruwel van de ochtend, de gruwel te vroeg te zijn
en toch voor iedereen te laat te komen.
De doden zijn dood, als motoren tijdens grote schandalen die door straten en
lanen snerpen.
En in mijn droom over het huis in huis heb ik een zware last ontdekt:
het was de dood die mij naar de achterplaats drong,
het bestiarium van de verhalen bij leven,
dieren, vrouwen, ouders, stranden, cafés, parfums, zijden kleren, de
    kunstverzameling zo stom aan de muur,
zo schitterend in bogengangen in de ruimte, kogels die over de grond rollen,
de trap die niet tot bij de stoffige tegelvloer komt, akropolis vol water en
    geschreeuw,
en met schuim geschilderde verlangens,
alles wat ik altijd had gewild op de achterplaats van mijn lelijke flat
in een straat die niemand kent, vast omdat hij niemand interesseert.
En ineens ruk ik mijn lijf los van de vleugel van de wind
en wou dat alles kon rennen.
Ademen tussen riet aan de rand van een zwembad,
me bevrijden van mijn mond, mijn handen schenken aan iemand die ze
    beter gebruikt.
De dood werkte in de tuin en ik keek toe en vroeg hem naar de doden,
en hij antwoordde:
je moet de jasmijn veel water geven,
heel veel,
iedere dag,
en niet hoger laten worden dan anderhalve meter.

Jasmin

I pretended the dead were alive the better to be with them.
They're dead, they are dead, and they can't be anything else but
dead.

Quarrels are no longer had with them.
They are the soldiers who served a fight, but are
forgotten,
there being unpaid bills.

Quarrels are now had with life.

Life which doesn't remain dead, life which bombards the right beginnings,
the resurrected christs: like parents who always return
to school after the morning sickness, the sickness of it being too early
and still being late for everybody.

The dead are dead, like motorbikes in great turmoils
down streets, screeching avenues.

And inside the house in the house's dreams I found a weight:
it was death leading me to the patio,

the tales' bestiary come alive,
the animals, the women, the parents, the children, the sands, the cafes,
the perfumes, the silks, the collected art, so silly on the wall,
so wonderful on arcades in the middle of space, bullets rolling on the
floor

the stairs without reaching the perched tiling, acropolis of water and cry,
and the wishes painted in foam,

everything I ever wanted on the patio of my rugged building
on a street no one knows, as no one cares for it.

And I suddenly tear my body from the wind's wing
and I wish with all my heart I could gallop.

Breathe between the reeds by the side of a pool,
get rid of my mouth, give away my hands to whoever can use them more
accurately.

It was death tending to the garden, and I watched, and asked about the dead,
and it answered:

the jasmin needs all the water you can give it,
lots of it,
every day,

and it never grows more than five feet tall.

Jasmim

Fingi os mortos de vivos para melhor estar com eles.
Estão mortos, são mortos e não podem ser outra coisa que não mortos.
As desavenças não se travam mais com eles.
Eles são os soldados que serviram um combate, mas que estão esquecidos,
à força de haver outras contas a pagar.
As desavenças serão agora travadas com a vida.
A vida que não fica morta, a vida que dinamita os arranques certos,
as mãos cegas, conquanto rápidas,
os cristos ressuscitados: como os pais que sempre regressam
à escola após a náusea da manhã, a náusea de ser cedo demais
e estar-se mesmo assim atrasado para todos.
Os mortos estão mortos, como motorizadas em grandes escândalos
pelas ruas, chiando avenidas.
E no sonho da casa dentro da casa encontrei um peso:
era a morte a levar-me ao pátio,
o bestiário dos contos em vida,
os animais, as mulheres, os pais, os filhos, as areias, os cafés,
os perfumes, as sedas, a arte colecionada, tão tonta na parede,
tão maravilhosa em arcadas no meio do espaço, balas rolando sobre o
piso,
as escadas sem chegar à tijoleira empoleirada, acrópole de água e grito,
e os desejos pintados de espuma,
tudo o que sempre quisera no pátio do meu prédio tosco
numa rua que ninguém sabe, pois a ninguém deve interessar.
E subitamente arranco o corpo à asa do vento
e anseio a tudo poder galopar.
Respirar por entre juncos à beira de uma piscina,
livrar-me da boca, doar as mãos para quem as usar com maior precisão.
Era a morte a tratar do jaridm, e eu mirava, perguntava.lhe dos mortos,
e ela respondia:
o jasmim precisa de muita água que lhe deres,
muita,
todos os dias,
e não ultrapassa nunca o metro e meio de altura.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

© original poems: Maria Brás Ferreira

© translations into Dutch: Harrie Lemmens

© translations into English: James Topham

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from Poëziecentrum vzw, Vrijdagmarkt 36, 9000 Ghent, Belgium.

Graphic design: Armée de Verre Bookdesign

Print: Stevens Print

D/2022/3962/16

ISBN 978-90-5655-430-9

www.poeziecentrum.be

www.versopolis.com

With the support of the
Creative Europe Programme
of the European Union

Maria Brás Ferreira (1998) is een van rijzende sterren van de hedendaagse poëziescene in Lissabon. Zij volgde een opleiding Portugese Studies aan Faculteit Sociale en Menswetenschappen van de Nova Universiteit in Lissabon, waar ze momenteel ook haar masteropleiding voltooit met een scriptie over de Portugese auteur Nuno Bragança (1929-1985).

Ferreira is een van de oprichters en redacteurs van het literaire tijdschrift *Lote*, waarin ook gedichten en essays van haar hand verschijnen. Ze publiceerde poëzie en essays in verschillende andere Portugese en buitenlandse tijdschriften en anthologieën.

Maria publiceerde twee dichtbundels, *Hidrogénio* (2020) bij Flan de Tal editions en *Rasura* (2021) bij Fresca editions.

De poëzie van Maria Brás Ferreira is doordrongen van een scherp besef van het in de wereld zijn. Als een soort van antipode van dit mondiale perspectief is ook het lichamelijke een belangrijk thema in haar werk. Een derde belangrijk thema in de poëzie van Ferreira is het landschap als plaats waar de dialoog tussen beide vorige thema's plaatsvindt. Dat thema zorgt voor een zeker picturale gelaagdheid in haar werk, een impressionisme in woord en beeld.

Maria Brás Ferreira (1998) is one of the rising stars of the poetry scene in Lisbon. She has a degree in Portuguese Studies from the Faculty of Social and Human Sciences from Nova University of Lisboa. She now attends the homonymous master's degree at the same college and is writing a thesis on the Portuguese writer Nuno Bragança (1929-1985).

She is one of the founders and editors of the literary magazine *Lote*, which also features poetry and essays from the author. She published poetry and essays in several other Portuguese and foreign magazines and anthologies.

Maria published two poetry books, *Hidrogénio* (2020) by Flan de Tal editions and *Rasura* (2021) by Fresca editions.

Maria Brás Ferreira's poetry is imbued with a keen awareness of being in the world. As a kind of antipode to this global perspective, the physical, the body is also an important theme in her work. A third important theme in Ferreira's poetry is the landscape as the place where the dialogue between the two previous themes takes place. This theme creates a certain pictorial layering in her work, an impressionism in words and images.

Maria Brás Ferreira (1998)

uit Portugal is een van de aanstormende dichters die werden geselecteerd voor Versopolis, een project dat de Europese uitwisseling van veelbelovend dichttalent wil bevorderen.

Versopolis is een samenwerkingsverband van 32 poëziefestivals en literaire organisaties uit verschillende landen van de EU. Versopolis promoot de fysieke uitwisseling van veelbelovend dichttalent op Europese poëziefestivals en bouwt een digitaal platform uit waar het brede publiek kan kennismaken met de geselecteerde dichters en de deelnemende partnerorganisaties.

Versopolis bestaat sinds december 2013 en promoot dit jaar intussen bijna 380 Europese auteurs en hun poëzie onder het motto 'where poetry lives'.

De Belgische partner van Versopolis is Poëziecentrum dat op het tweetalig poëziefestival Poetik Bazar zowel nationale als internationale Versopolisdichters voorstelt.

Maria Brás Ferreira (1998)

from Portugal is one of the promising poets selected for Versopolis, a project that aims to promote the exchange of poetic talent in Europe.

Versopolis is a collaborative venture of 32 poetry festivals and literary organisations from various EU countries. Versopolis promotes the physical exchange of poetic talent at European poetry festivals and is developing a digital platform where the public at large can get acquainted with the poets selected and the participating partner organisations.

Versopolis was founded in December 2013 and by now promotes almost 380 European authors and their poetry under the motto 'where poetry lives'.

The Belgian partner of Versopolis is Poëziecentrum, which will be presenting national and international Versopolispoets at the bilingual poetryfestival Poetik Bazar.